

Saksnr.: 2017/8721
Løpenr.: 147038/2017
Klassering: A40
Saksbehandler: Therese Kastet

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Styret for Ungdommens Fylkesråd	05.09.2017	
Flerkulturelt råd	06.09.2017	
Opplæringskomiteen	11.09.2017	
Fylkesutvalget	14.09.2017	

Høringsuttalelse. Forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansikt i barnehage og utdanningsinstitusjoner

Vedlegg

[Høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet](#)

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring et forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner. Departementet skisserer også et alternativ til nasjonalt forbud. Som innebærer å beholde dagens mulighet for lokale forbud og innføre plikt til samtale med eleven/studenten som bruker ansiktsdekkende plagg.

Høringsfristen er 20.09.2017

Fakta

Forbudet vil gjelde både i offentlige og private institusjoner, og vil omfatte barnehager, grunnskoler og videregående opplæring, voksenopplæring, folkehøyskoler, fagskoler, universiteter og høyskoler, og opplæring som gis med hjemmel i introduksjonsloven. Et forbud vil omfatte elever, studenter og deltagere i ordningene etter introduksjonsloven, samt ansatte i alle de nevnte institusjonene. Det foreslås å gjøre unntak for bruk av ansiktsdekkende plagg som er begrunnet i klimatiske, pedagogiske, sikkerhetsmessige eller helsemessige forhold.

Høringsforslaget innebærer endringer i barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, folkehøyskoleloven, voksenopplæringsloven, universitets- og høyskoleloven, fagskoleloven og introduksjonsloven.

Kunnskapsdepartementet begrunner sitt forslag med at i opplæringsinstitusjoner er det ønskelig at ansiktene er synlige, for å kunne utøve mandatet til institusjonen; sørge for godt

sosialt samvær og tilfredsstillende utvikling hos små barn, og undervise elever og studenter i ulike fag.

Kunnskapsdepartementet argumenterer videre for at barnehager og utdanningsinstitusjoner er arenaer for læring, integrering og kommunikasjon. Dersom ansatte, barn, elever, studenter eller deltakere i opplæring etter introduksjonsloven bruker plagg som helt eller delvis dekker ansiktet, kan det være til hinder for god samhandling og kommunikasjon mellom menneskene i barnehagen eller utdanningsinstitusjonen. Departementet trekker også frem at god kommunikasjon er avgjørende for et godt læringsutbytte og for at barn skal føle seg trygge.

Gjeldene rett

Bruk av ansiktsdekkende plagg i grunnskolen og videregående opplæring er ikke regulert i opplæringsloven. Det følger av opplæringsloven §§ 2-9 og 3-7 at hver skole skal ha et ordensreglement som gir regler om oppførsel og om hvilke reaksjoner som kan benyttes ved brudd på reglementet. Det følger av lovens forarbeider at bestemmelsene gir kommunene og fylkeskommunene kompetanse og plikt til å fastsette ordensreglement. Videre følger det av forarbeidene at det er opp til skoleeieren å bestemme hva slags regler og reaksjoner som skal gjelde for elevene innenfor rammene av opplæringsloven og annen generell lovgivning.

Østfold fylkeskommune innførte forbud mot plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i sitt ordensreglement i 2012 (PS 2012/4095):

«Elevene skal ikke bruke plagg som helt eller delvis dekker elevenes ansikt i undervisningssituasjoner. Forbudet omfatter ikke hodeplagg der ansiktet er fullt synlig. Ved uenighet avgjør rektor hva som er undervisningssituasjonen»

I forkant av forbudet, ble forslaget sendt på høring til de videregående skolene, arbeidstagerorganisasjonene og elevombudet. Det var den gang delte meninger om å innføre et forbud i skolenes ordensreglement.

Ettersom et forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet vil omfatte de som bruker plaggene nikab og burka, har departementet forsøkt å innhente opplysninger om hvor mange som bruker nikab eller burka i de institusjonene et forbud vil omfatte. En enkel utspørring utført av Utdanningsdirektoratet rettet mot skoleeiere i alle fylker, viser at det er svært få elever som bruker ansiktsdekkende plagg. Departementet har også innhentet erfaringer fra institusjoner som har innført forbud. Felles for tilbakemeldingene er at det er liten erfaring med å håndheve lokale forbud, fordi det så å si ikke finnes kvinner som bærer nikab eller burka på de aktuelle lærestedene.

Departementet skriver i sitt høringsnotat at det er vanskelig å finne holdepunkter for at det er positive effekter av et nasjonalt forbud for den enkelte. Departementet viser også til ulike rapporter fra andre europeiske land som peker på at innføring av et forbud kan få utilsiktede negative konsekvenser, både for kvinnene som ønsker å bruke ansiktsdekkende plagg, for integrering generelt og for konfliktnivået i samfunnet.

Et annet argument som departementet trekker fram i sitt høringsnotat er at et nasjonalt reglement ikke tar hensyn til lokale behov. Lokale forbud åpner for dialog med de det gjelder i

forkant av beslutningen om forbud og er mer fleksible med hensyn til innretning og håndheving. Departementet mener også at dagens ordning fungerer godt.

Departementet sier også i sitt høringsnotat at det ikke kan utelukke en fremtidig situasjon der mange institusjoner ser behov for å innføre lokale forbud på grunn av økning i bruken av nikab og burka. De skriver videre at det da ikke vil være en vesentlig praktisk forskjell mellom dagens ordning og departementets forslag om et nasjonalt tilbud. De mener derfor det vil være lite tilfredsstillende å vedta regler i etterkant, hvis andelen som bruker nikab eller burka øker.

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen støtter Kunnskapsdepartementet i at det kan være uheldig ut i fra undervisningsmessige hensyn dersom en elev bærer antrekk som helt eller delvis tildekker ansiktet. I undervisningssammenheng kan heldekkende ansiktsplagg være til hinder for god samhandling og kommunikasjon mellom lærer og elev og for elever imellom.

I Østfold fylkeskommune er et forbud om bruk av heldekkende ansiktsplagg i undervisningen regulert i Ordensreglementet for de videregående skolene. Erfaringene i Østfold er at elevers ønske om bruk av heldekkende ansiktsplagg er en marginal utfordring. Erfaringene så langt i Østfold er at muligheten for å kunne tilpasse et slikt forbud ut i fra lokale forhold har fungert hensiktsmessig. Fylkesrådmannen kan derfor ikke se at et nasjonalt forbud er nødvendig.

Når det gjelder departementets alternative forslag, med å beholde dagens ordning, men å innføre en samtaleplikt med eleven som møter opp til undervisning med ansiktsdekkende plagg, mener fylkesrådmannen at en slik samtale naturlig vil foregå, og ikke nødvendigvis må lovfestes.

I departementets argumentasjon om å innføre et nasjonalt forbud i tilfelle det i fremtiden skulle komme en økning i bruk av nikab og burka, må sees i en større sammenheng knyttet til samfunnsutviklingen og integreringsarbeid på flere arenaer. Fylkesrådmannen mener derfor at det ikke bør innføres et nasjonalt forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansikt i barnehage og utdanningsinstitusjoner, men at ordningen forblir slik den er i dag. Erfaringene fra Østfold har så langt vist at det er en god løsning å kunne regulere slike forbud og tilpasninger lokalt og i dialog med utdanningsinstitusjoner, praksis- og/eller arbeidsplasser og elevene selv.

Fylkesrådmannens anbefaling

1. Østfold fylkeskommune støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner, men ønsker å opprettholde dagens ordning som åpner for muligheter til å regulere forbudet lokalt.
2. Østfold fylkeskommune støtter ikke Kunnskapsdepartementets alternative forslag til et nasjonalt forbud. Som innebærer å beholde dagens mulighet for lokale forbud og innføre plikt til samtale med eleven/studenten som bruker ansiktsdekkende plagg.

Fylkesrådmannen mener at en slik samtale vil følge naturlig ut i fra situasjonen, og at det ikke er behov for en lovfestelse.

Sarpsborg, 18. august 2017

Anne Skau
fylkesrådmann

Solveig Olsen Fjærvik
fylkesdirektør

Fylkesordførers behandling

Ingen endring.

Fylkesordførers forslag til vedtak

1. Østfold fylkeskommune støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner, men ønsker å opprettholde dagens ordning som åpner for muligheter til å regulere forbudet lokalt.
2. Østfold fylkeskommune støtter ikke Kunnskapsdepartementets alternative forslag til et nasjonalt forbud som innebærer å beholde dagens mulighet for lokale forbud og innføre plikt til samtale med eleven/studenten som bruker ansiktsdekkende plagg. Østfold fylkeskommune mener at en slik samtale vil følge naturlig ut i fra situasjonen, og at det ikke er behov for en lovfestelse.

Sarpsborg, 29. august 2017

Ole Haabeth
fylkesordfører

Fylkesutvalgets behandling:

Leif Willy Eriksen (Frp) fremmet følgende endringsforslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre:

Nytt vedtak: Østfold fylkeskommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner.

Votering:

Forslag til nytt vedtak fremmet av Leif Willy Eriksen, fikk 3 stemmer og falt. (Fremskrittspartiet 1 stemme og Høyre 2 stemmer).

Fylkesordførers forslag ble vedtatt med 8 stemmer. Fremskrittspartiet (1 stemme) og Høyre (2 stemmer) stemte mot.

Fylkesutvalgets vedtak 14.09.2017:

1. Østfold fylkeskommune støtter ikke Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner, men ønsker å opprettholde dagens ordning som åpner for muligheter til å regulere forbudet lokalt.
2. Østfold fylkeskommune støtter ikke Kunnskapsdepartementets alternative forslag til et nasjonalt forbud som innebærer å beholde dagens mulighet for lokale forbud og innføre plikt til samtale med eleven/studenten som bruker ansiktsdekkende plagg. Østfold fylkeskommune mener at en slik samtale vil følge naturlig ut i fra situasjonen, og at det ikke er behov for en lovfestelse.